

Boji v Belgiji in Luksemburgu

TRETJA ARMADA STISKA NEMCE; RUSI RUŠIJO BUDAPEŠT; DRUGE VESTI

Paris, Francija. — V Belgiji in Luksemburgu divjajo zadnje dni strahoviti spopadi. Amerikanci, ki so zaustavili nemško prodiranje v Belgiji, skušajo zdaj nemško ost, ki je prodrla nad 40 milj globoko v Belgijo odrezati zadaj. Zadnji teden so prebili nemški oklep okrog ameriških sil pri Bastogne. Ta ameriška ost zdaj z vso silo pritiska proti severu. Od severa doli pa pritiskajo čete prve in devete armade, da tako skupno s tretjo armado preseka ozemlje zadaj za nemškimi kolonami in iste uničijo. Do torke zjutraj so Amerikanci stisnili ta ozadni izhod na 11 milj širine. Upajo, da bodo prebili še ta ostali del in Nemce zajeli. Slednji se pa tudi zavedajo tega ne-

varnega položaja in se bijejo fanatično, da bi jim Amerikanci ne odrezali izhoda za umik iz nevarne pasti. Borbe divjajo za življenje in smrt na obeh straneh.

Eno je zdaj gotovo. Amerikanci so svoje pozicije toliko izboljšali, da kako nadaljno prodiranje od strani Nemcev ni mogoče več. Zgleda, da se Nemci tega zavedajo in zdaj samo (Dalje na 4. strani)

JAPONCI ZGUBILI NADALJNIH OSEM LADIJ

Leyte, Filipini. — Amerikanci so s svojimi zračnimi napadi na severni filipinski otok Luzon potopili nadaljnih osem japonskih ladij v Lingayen zalivu. Povzročili so Japoncem tudi mnogo druge škode na kopnem. V Manili so ameriški letalci napadli japonsko letalsko bazo in jo močno poškodovali. Uničili so Japoncem tudi mnogo letal, omenja poročilo.

Operacije na otoku Mindoro uspešno nadaljujejo, Amerikanci so svoja oporišča raztegnili naprej v notranjost. Pri vpadu in zdaj jih podpira naše letalstvo in mornarica.

Admiral Nimitz je objavil poročilo na novega leta dan in omenja, da poslabšanje položaja v Evropi s tem, da se bo v Evropi vojna nadaljevala ne bo to oviralo pritiska na Japonce. Pritisk na Japonce bo v tem letu nadaljeval in naraščal. Potrebno pa bo, da se Japonce

premaga invadirati japonsko domače otočje in tamkaj na japonskih tleh poraziti sovražnika, je mnenja Nimitz.

Japonci so zadnje dni v velikih skrbih. Pričakujejo nadaljnih ameriških vpadov na druge filipinske otoke in so dokaj nervozni. Japonski cesar, ki je imel pred par dnevi sprejeme višjih državnikov pred običajnimi molitvami v svetišču je izrazil, da prihaja resni čas preizkušnje, ko bo treba visokih žrtev za domovino in za dosego zmage. Vse te izjave kažejo, da se Japonci zavedajo, da prihaja za nje čas ostrega obračuna.

SLOVENSKI PIJONIR FRANK OPEKA UMRL

North Chicago, Ill. — Amerikanski Slovecem dobroznani rojak Mr. Frank Opeka, bivši gl. predsednik KSKJ, je v soboto zgodaj zjutraj četr čez pol noč izdihnil svojo blago dušo. Pokojnik je bil že par zadnjih let zelo rahlega zdravja, odkar ga je paralizirala zadela pred časom. Na božični večer letos ga je ista na novo zadela in od tedaj naprej je bil skoro v stalni nezavesti do svoje smrti.

Pokojni Mr. Frank Opeka je bil rodom iz Vrhnike na Notranjskem. Njegov življenjepis v "Novem Svetu" na strani 297, in leta 1939, omenja, da so ga doma podomače imenovali "Sarrovčev Francelj". V Ameriko je prišel leta 1898. Leta 1901 se je poročil z Gertrudo, rojeno Stražišar (p. d. Stefkovo) iz Padež pri Borovnici. Prva leta je bival nekaj mesecev v Pueblo in Leadville, Colo. Potem ves čas v Waukeganu. Bil je prvi slovenski grocerist v Waukeganu, potem je vodil gostilno, pozneje trgovino z oblekami in obuvali. Zadnja leta pa je bil razpečevalec piva. V glavnem odboru KSKJ je služil nad 24 let. Devet let je bil glavni pred-

sednik KSKJ. Na konvenciji v Minnesoti so ga izvolili za dosmrtnega častnega predsednika jednote. Bil je jako prijazen in družabnega značaja in vsled tega od vseh priljubljen. V domači naselbini je bil kot pijonir ustanovnik fare, raznih društev, itd.

Za seboj zapuščal žalujočo vdovo, 6 sinov in 3 hčere. En sin je v aktivni vojni službi, sin Frank je odvetnik v Chicagi, in ena hčer je izsolana bolničarka. Pokojnik je bil zvest narocnik Am. Slovencev in Novega Sveta in naš iskren prijatelj. Pogreb se je vršil v torek dopoldne ob 10. uri iz hiše žalosti in cerkve Matere Božje, katere ustanovnik je bil.

Blagemu pokojniku želimo mir in pokoj pri Bogu. Žalujoči družini pa naše globoko sozlaganje!

MALI ŽELOD. Točno moštvo izlaga majhen bolniški aeroplanček iz trebuha prostornega Curtisa prevoznega letala na Peleliu. Letalce, ki tehtajo 1.200 funtov, so poslali vzeto narazen, na bazi daleč v notranjosti so pa posamezne komade spet složili skupaj.

DVA NOVA SLOVENSKA GROBA

Chicago, Ill. — V petek je preminul znani rojak Mr. John Vidmar s 1630 W. Cermak Rd. v starosti blizu 70 let. Doma je bil iz Krške vasi na Dolenjskem in v Ameriki je bival okrog 35 let. Pred 12 leti mu je umrla žena. Zapušča 1 sina in 5 hčera. Pokopan je bil v torek 2. januarja ob 10. uri iz cerkve sv. Stefana. — Isti dan je preminula tudi rojakinja Mrs. Mary Žagar, stanujoča na Cermak Rd. blizu Blue Island Ave. Njen pogreb se je vršil tudi v torek 2. januarja pa ob 11. uri iz cerkve sv. Stefana. Mrs. Žagar je bila stara okrog 58 let in je bila rodom od Ljubljane. Zapušča 4 sine in 1 hčer.

Oba pogreba je imel v oskrbi slovenski pogrebnik Louis Žefran. Zaključnim sorodnikom naše globoko sozlaganje, pokojnikom pa večni mir in pokoj!

CHURCHILL UP NA ZMAGO V LETU 1945

London, Anglija. — Angleški prvi minister Winston Churchill je v svoji novoletni poslanici na Primrose ligo omenil tudi svoje upanje, da bo Nemčija v tem letu končno poražena. Treba pa bo zato še mnogo prizadevanja, je dostavil.

HITLER SE JE OGLASIL

London, Anglija. — Ob nastopu novega leta v ponedeljek jutro je imel govor Adolf Hitler. Dejal je: Vojna zna končati leta 1945, če bo Nemčija zmagala. Drugače se bo vlekla naprej, ker Nemčija se ne bo podala. Bomo videli!

NOVE JAPONSKE GROZNJJE

Pearl Harbor, Havajsko. — Japonska radio oddaja v Tokio je v nedeljo ponovno omenjala, da vsak ameriški letalec, ki bo ob napadih padel v japonske roke, bo usmrčen. Te groznje kažejo japonski obup.

IZ KOVAČNICE RAZPOROK

Reno, Nevada. — Okrajni klerk El. H. Beemer, je objavil v svojem poročilu, da je bilo letom leta 1944 v Reno razdrtih 7,030 porok. Vrlo žalostna slika.

KRIZEM SVETA

Washington, D. C. — OPA urad objavlja, da bo v letu 1945 manj usnjatega odpadla za cvilliste. Vzrok, višje potrebe v vojski. Dosedaj je vladalo povprečno določilo po dva para čevljev za osebo na leto. Za naprej se bo omejilo tudi to, pravi objava.

London, Anglija. — V Tihem morju se zbirate dve močni angleški mornariški edinici, ki bosta sodelovali v vojnih operacijah proti Japoncem v letu 1945. Obema skupinama je pridelenih večje število maticnih ladij, nosiljk letal.

Pearl Harbor, Havajsko. General MacArthur je ukazal, da se imajo na Filipinih odvesti v internacijo vsi oni, ki so sodelovali in pomagali Japoncem med časom sovražne okupacije. Vsem takim bodo odvzete vse odgovorne politične službe in pravice.

London, Anglija. — Norveški patriotje vodijo podtalno borbo proti vsem kvizlingom v deželi. Tekom zadnjih šest tednov so patriotje pobili nad 30 takih oseb, ki so sodelovale z Nemci. Poročilo omenja, da ga skoro ni dneva, da bi na Norveškem ne ubili kakega kvizlinga.

Liverpool, Anglija. — Precej občuten potres se je pojavil v soboto v skoro vsej severni Angliji. Posebno so čutili potres v Manchesteru, pa tudi v Leedsu. O kakih življenjskih zgubah poročilo ne omenja.

London, Anglija. — Ministerstvo za domačo zaščito objavlja, da so robotne bombe tekom prvih enajst mesecev ubili 8,098 oseb v Angliji, 21,137 pa poškodovale.

Washington, D. C. — Mornariški departament poroča, da je dne 1. januarja 1945 ameriška mornarica štela 61,045 ladij vseh tipov. Od teh je 54,206 malih izkrcevalnih ladij. Pravih bojnih ladij vseh tipov pa je 1,167. Ostanek tvori transportne ladje.

NAZIJI UBILI RUSKE ZASTOPNIKE V BUDAPEŠTI

London, Anglija. — Ruski poveljnik, ki napada Budapešto, je v nedeljo poslal 2 častnika v avtomobilu, ki sta se vrnila z belo razvito zastavo proti nemškimi pozicijam. Pred odhodom so Rusi potom "loudspeakerjev" oglasili Nemcem, da bodo prišli zastopniki na gotovo mesto z ruskimi pogoji. Častnika z avto voznikom sta se podala na pot. Eden izmed častnikov je bil zadet od sovražne krogle še predno je avto prišel do določene črte. Videč, da Nemci streljajo naprej se je drugi častnik obrnil in odpeljal nazaj. Nemci pa so streljali tudi nanj in ga ubili. Le voznik je k sreči prišel živ nazaj. Ruska častnika sta nesla Nemcem ultimatum, da naj se posadka v mestu poda, ker drugače bodo otvorili napad z vso silo in bo za razdejanje odgovornost na Nemcih. Nemci so pokazali da ruskega poziva nočejo upoštevati. Zdaj bodo Budapešto razdejale ruske granate in bombe. Nemci pa bodo za svoj čin drago plačali.

FRANCIJA IMENOVALA POSLANIKA ZA RUSIJO

Pariz, Francija. — General Georges Catroux je bil koncem zadnjega tedna imenovan za poslanika pri ruski vladi v Moskvi. Na svoje mesto bo odšel v par dneh.

PRODAJANJE PERUTNINE OMEJENO NA JUGU

Washington, D. C. — V državah Georgia, Arkansas, Missouri in Oklahoma je vladna uprava za prehrano začasno omejila prodajanje kokoši civilistom. Vsa perutnina, ki bo prišla na trg bo namenjena za vojsko.

NAPOVEDUJE STALINOVO DOBO

Madrid, Španija. — Von Wiegand, dopisnik Hearstovih listov pravi, da v letu 1944 je pričela Stalinova doba, ki bo nadaljevala. Pravi, da baltičsko morje bo postalo rusko jezero. Rusi bodo stali ob Adriji, na južnem Balkanu ob turški meji in Trakiji.

RUSI NA TEM DA PRIZNAJO POLJSKI ODBOR V LUBLINU ZA PRAVO POLJSKO VLADO

Washington, D. C. — Te dni se je raznesla vest, da so Rusi zdaj pripravljeni, da bodo vsak čas priznali Poljski osvobodilni odbor v Lublinu za pravo začasno vlado Poljske. Pravijo, da smatra premier Stalin to dejanje potrebno zaradi vojaškega kre-

tanja, do katerega mora priti vsak čas na vzhodni fronti. Oba, Washington in London, sta do sedaj priznala poljsko vlado v zamejstvu v Londonu, razen tega pa sta jo oba skušala nagovoriti, naj poravnava svoje spore z Rusi glede rusko-poljske meje.

Poročilo iz tukajšnjih diplomatskih krogov merijo na to, da se bo najbrž zgodilo naslednje, četudi ne more nihče tega trditi s popolno gotovostjo: 1. Odbor v Lublinu, ki ga podpirajo Sovjeti, se bo najbrž

proglasil za začasno vlado.

2. Rusija bi potem priznala provizorično stanje tega odbora. S tem bi mu dala diplomatsko veljavo v nasprotju s poljsko vlado v Londonu.

Ruski priznalni izjavi bi v kratkem sledile izjave raznih evropskih dežel, ki so v območju ali pod vplivom Rusije. Prva med njimi bi bila morda Čehoslovaška.

Kakor poročajo, je Francija 1. Odbor v Lublinu, ki ga že do sedaj izmenjala zastopnik z odborom v Lublinu.

CHURCHILL KOMAJ USEL SMRTNI KROGLI V GRČIJI

Atene, Grčija. — Iz britiških virov je prišlo poročilo, da je ministerski predsednik Winston Churchill te dni v Atenah v 24 urah dvakrat le po sreči ušel smrti. Mislijo, da so grški uporniki namenoma streljali nanj, da ga ubijejo. Ravno toliko, da je ušel krogom iz strojnice.

Najprej se v torek zadnji teden našli skoraj tona dinamita v odvodni cevi pod hotelom Great Britain, kjer je glavni stan britiške in grške vlade. Do dinamita je bila napeljana vžigalna vrstica.

Nadalje pravijo angleški poročevalci, da so uporniki s strojnimi puškami "brez dvoma" merili na Churchilla, maršala Sir Harold R. L. G. Alexandra, najvišjega zavezniškega poveljnika v sredozemskem področju, in lt. generala Ronald

Scobie, britiškega poveljnika v Atenah. To se je pripetilo ravno tedaj, ko je pri pogajanju med grškimi voditelji, ki bi radi napravili konec civilni vojni, prišlo do začasnih mrtve točke, to je, da niso nič dosegli in niso mogli naprej. Verjetno je, da bo kralj Jurij skušal izglediti pot in imenovati regenta. Za to mesto bo skoraj gotovo izbral nadškofa Damaskinos.

Pogajanja so se razbila, ker so delegatje od ELAS zahtevali (Dalje na 4. strani)

VESTI IZ JUGOSLAVIJE, BOLGARIJE, ALBANIJE

Washington, D. C. — Po vsej Hrvatski, kar je še je pod ustaško kontrolo, posebno pa v okolici Zagreba, ustaši strašno terorizirajo prebivalstvo, kakor poroča Novi jugoslovanski radio. V kraju Cucerje je bilo obešenih 20 oseb v Paveličevi na-

vzočnosti, v kraju Dugo selo pa je bil javno obešen narodni borec Juraj Drobec iz Vojnega Križa, prej krajevni tajnik Hrvatske kmetske stranke, z njim pa Mirko Herak, tudi narodni delavec.

Macedonci, ki prebivajo v Beogradu, so zbrali izmed svojih vrst bataljon prostovoljcev kot del Macedonske osvobodilne armade; priklopljen je bil šesti diviziji macedonske armade.

Bolgarsko ministerstvo je 2. nov. 1944 dalo na svetlo, kaj so Nemci delali z Bolgari, ko so imeli deželo v oblasti. Pomorili so 405 domoljubov, 1165 so jih obsodili na smrt v odsotnosti, 1133 so jih vrgli v dosmrtno ječo, 1714 je bilo obsojenih na krajše dobe zapora, toda bolgarski janičarji, ki so pomagali Nemcem, še niso bili zadovoljni; zatevali so smrt nadaljnih 12,400 domoljubov.

V Albaniji so sestavili odbor šestih mož, ki naj popiše premoženje politikov v izgnanstvu in sodelavcev z Nemci. Pozneje bo vsa ta posestva najbrž prevzela država.

Uredništvo in upravnštvo želi
vsem našim cenjenim čitateljem in prispevateljem
SREČNO NOVO LETO!

Zapadna Slovanska Zveza

DENVER, COLORADO

Naslov in imenik glavnih uradnikov

UPRAVNI ODBOR:

Predsednik: Leo Jurjovec, 1840 W. 22nd Pl. c. Chicago, Ill.
Podpredsednik in mladinski nadzornik: Geo. J. Miroslavich, 3360 Vine Street, Denver, (16) Colo.

2. podpredsednik: Frank J. Bradach, 2309 Nicholson St., Lockport, Ill.
Tajnik: Anthony Jeršin, 4678 Washington St., Denver, (16) Colo.
Blagajnik: Michael P. Horvat, 4417 Penn. St., Denver, (16) Colo.
Vrhovni zdravnik: Dr. J. F. Smedec, Thatcher Bldg., Pueblo, Colo.

NADZORNI ODBOR:

Predsednik: Thomas J. Morrissey, 1934 Forest St., Denver, (16) Colo.
2. nadzornik: Mike Popovich, 1849 Grove St., Denver, (16) Colo.
3. nadzornik: Anton Rupar, 408 E. Mesa Ave., Pueblo, Colo.

POROTNI ODBOR:

Predsednik: Joe Blatnik, 2609 E. Evans, Pueblo, Colo.
2. porotnica: Johanna V. Mervar, 7801 Wade Park Ave., Cleveland, O.
3. porotnik: Vincent Novak, Box 492, Ely, Minn.
4. porotnik: Joseph Godec, 16215 Huntmore Ave., Cleveland, Ohio.
5. porotnik: Candid Grmek, 9537 Ave. M, So. Chicago, Ill.

UREADNO GLASILO:

"Amerikanski Slovenec", 1849 W. Cermak Rd., Chicago, Ill.

Vse denarne nakaznice in vse uradne reči naj se pošiljajo na glavne tajnika, vse pritožbe pa na predsednika porotnega odbora. Prošnje za sprejem v odrasli oddelci, spremembe zavarovalnice, kakor tudi bolniške nakaznice, naj se pošiljajo na vrhovnega zdravnika.

Z. S. Z. se priporoča vsem Jugoslovanom, kakor tudi članom drugih narodnosti, ki so zmocni angleškega jezika, da se ji priključijo. Kdor želi postati član Zveze, naj se oglasi pri tajniku najbližnjega društva Z. S. Z. Za ustanovitve novih društev zadostuje osem oseb. Glede ustanovitve novih društev pošlje glavni tajnik na zahtevo vse pojasnila in potrebne listine.

SLOVENC! PRISTOPAJTE V ZAPAD. SLOVANSKO ZVEZO!

Blagoslovljeno, srečno, zdravo in zadovoljno Novo leto

vsem glavnim uradnikom in uradnicam ZSZ in vsem uradnicu Zveze prav iskreno želi.

UREDNIŠTVO GLASILA ZSZ.

BESARABIJA - NJEN POMEN IN NJENA ZGODOVINA

Besarabija je bila pred vojno 1914 najbolj jugozapadna gubernija Rusije od zapadnega obrežja reke Dnjestr do njene izliva nekoliko jugozapadno od Odese (ki je takrat pripadala herzonski guberniji), potem tvori mejo črnomorska obala do najsevernejšega izliva Donave v Črno morje in gre potem ob tem donavskem izlivu po Donavi v skoro horizontalni smeri do točke, kjer se vzhodno od mesta Galanca v Donavo izliva Prut, ki tvori potem mejo Besarabije napram bivši stari in sedaj novi Rumuniji tja do mesta Hotina in do Kamenec Podolskega, kjer je mejila Besarabija v carskih časih na bivšo avstrijsko Bukovino in na rusko gubernijo Podoljo.

Dobrudska, ki je danes v celoti v Rumuniji, to se pravi tako severna Dobrudska, ki meji ob spodnjem toku Donave na Besarabijo in se na jug razteva preko južnega izliva Donave v jugozapadni smeri, kakor južna Dobrudska, ki meji na Bolgarijo na črti, ki se razteva približno do bolgarskega pristanišča Varne in bolgarskega Ruščuka na Donavi. Pristanišče Konstanca se nahaja na obali Dobrudže, ki je kakor rečeno, danes vsa v rumunski oblasti. Na besarabski obali je samo majhno in manjvredno pristanišče Akkerman (rumunsko Celatea Alba), do čim ima obal Dobrudže prvovrstno pristanišče Konstanca, južno od nje pa Mangalijo in Balčik. Glavno bolgarsko pristanišče pa je, kakor znano, Varana.

Po statistiki iz leta 1938 ima Besarabija kot rumunsko provinca 44.422 qkm, prebivalcev pa 2.865.500. Glavno mesto nekako v sredini dežele je Kišinev, ki so ga Rumuni imenovali Čisinau. Statistike besarabskega prebivalstva iz zadnjih časov ni in četudi bi bila, je gotovo nezanesljiva. Statistika iz leta 1925 pravi, da je v Besarabiji 48% Rumunov, 20% Ukrajincev in 12% Židov. Ostali so cigani. Južni del Besarabije ob Črnem morju tvori takozvana besarabska stepa, imenovana Budžak, ki so jo bolgarski in

nemški naseljenci dobro obdelali. Leto je zelo vroče, zima pa zelo mrzla. 61% obdelane površine rodi predvsem vse vrste žito, na jugu pa je tudi živinoreja na višku. Trgovina, industrija in promet niso še razviti, tudi mest je malo. Prav na jugu pridelujejo tudi veliko tobaka in vina.

Na severu je dežela prijetno gričevje, ki je svojčas bilo gosto poraščeno z bukvami, kakor sedna Bukovina. Tudi na severu raste žito in se prideluje sadje. Škoda, da dežela nima pravega pristanišča.

Geopolitično je deželica Besarabija bila vedno zelo važna, ker so se tukaj narodni iz ruske stepe premikali k Črnemu morju in Dardanelam. Narodi so se tepli za njo zaradi tega, ker je lahko dostopna in prehodna ter rodovitna.

V starih časih so prebivali v Besarabiji najrazličnejši narodi ogrskega, pečeneškega, kumanškega in drugih napol mongolskih, napol tatarskih in turških plemen. Balkanski Slovani so jih imenovali Vlahe. Ime Besarabija izvira iz imena vlaške knežje rodovine Besarab, ki je tam vladala od 13. do 17. stoletja; v zadnjih stoletjih že pod turško suvereniteto. Takrat so se stvorile tri kneževine: Valahija, Moldavija in Besarabija, ki danes v celoti tvorijo novo rumunsko državo. Ob 15. stoletja dalje so prišle vse te tri kneževine pod turško oblast. Leta 1812 so morali Turki odstopiti Besarabijo Rusiji, ki je tam vladala do krimske vojne, v kateri je bila Rusija, kakor vemo, poražena in je morala Besarabijo odstopiti Rumuniji. Ta jo je vladala od leta 1856 do 1878, ko je po ruski zmagi nad Turki mir v San Stefanu Besarabijo zopet prisodil Rusiji. Rusija pa je Rumunijo za to odškodovala s tem, da je Rumuniji odstopila Dobrudžo, ki je bila ves čas pod turško oblastjo. V svetovni vojni leta 1917-1918 je Besarabija bila pozorišče vojne med veliko antanto, s katero je bila takrat združena Rusija, in centralnimi velesilami. Rumunija je takrat, kakor vemo, nihala med obema evropskima taboroma sem in tja, se

DVOŽIVKA JIH JE OBISKALA

Če tudi lomasti ameriški armadi LVT (Landing Vehicle, Track) po ulici v ravnokar zavzetem mestu Saarlautern, Nemčija, hodijo domačini po svojih opravkih mimo, kakor da bi jim vse to ne bilo čisto nič mar. Vojna je pač samo pripetljaj v njihovem vsakdanjem življenju.

zda pridružila enemu, zda drugemu in je na koncu zadela prav, ko se je v zadnji minuti nagnila k zapadnim velesilam in tako dosegla, da je vrhovni svet v Parizu 27. oktobra 1920 Besarabijo prisodil Rumuniji,

ki jo je bila v času popolne ruske nemoči zasedla spomladi leta 1918. Rusija pa tega ni nikoli priznala, dasi je Rumunija skušala od nje dobiti pristanek na to, tako leta 1921 kakor leta 1924.

BOG JE USTVARIL ZEMLJICO

P. A.

Ali bi mislil, da je toliko vesolja in tihe radosti pri pouku krščanskega nauka. Skoraj bi zapel in zaukal. Bog je ustvaril zemljico... Pesem pivcev. V meni ni pivskega veselja, skoraj sem pa pijan od užitka, ki ga imam pri teh svojih Janezih, Miheih, Ančkah in Lizikah.

V ponedeljek sem razlagal nauk o stvarjenju sveta. Bog je ustvaril zemljico, to božjo zemljico, lepo in svetlo, kakor je. Vse oči so bile vame uprte. Dobre pol ure. Nazadnje sem bil radoveden, koliko neki znajo otroci, kako so pazili in tako dalje. Saj morda veš, kako je v šoli. Katehet mora od časa do časa vprašati, čeprav učencem ni ljubo in bi najraje, da bi kar naprej govoril. Ze zato mora vprašati, da otroke na vajetih drži.

Bog je ustvaril zemljico. Prvi dan je ustvaril luč, drugi dan je ustvaril to, tretji dan pa to. Mihec, kaj je ustvaril šesti dan?

Jecljanje: Š-š-š-esti dan... To je vse.

Dober katehet hočem biti, pa mu pomagam: Šesti dan je Go-

spod ustvaril najimenitnejšo stvar na svetu. Kdo je to?

Molk. Tak molk, kakor da bi nobenega ne bilo v razredu. Nazadnje se dvigne roka.

"Lizika."
"Gospod katehet!"

Hvala za poklon, mala Lizika.

Casih se pa zgodi, da postane nauki učenci nemirni. Kdo bo celo uro pri miru sedel? Posebno, če je ta ura popoldanska, kakor je moja. Ne vem, zakaj tako radi krščanski nauk potisnejo na popoldan. Imajo že svoje namene. Učenci postanejo nemirni, ni jim zameriti. Seveda mora biti katehet nervozen. Ze zato, da ohrani red. Ob takih prilikah je treba s tem ali onem vprašanjem na dan.

Te taktike sem se poslužil oni dan.

"Kdo je ustvaril zemljo?" Vsemu razredu sem zastavil vprašanje.

Tonček v zadnji klopi vedno ropoče z nogami. Pogledal sem z ostrim pogledom, da bi ga pomiril. Drugič vprašam: "Kdo je bil to?" Tonček vstane in jeclja re-

če: "Jaz sem bil, pa tega ne bom več storil."

Oj ta Tonček-kujonček.

Pokora je, ko pride velika ura ponavljanja. Takrat si velik pred njihovimi očmi, kakor je velik Bog. Tako so vsi iz sebe, da je groza. Se razume, da so tudi odgovori vsi brez glave in repa.

N. pr. Vprašaj: Iz česa je Bog vse ustvaril? Pričakuješ hitri odgovor. Nobena roka se ne vzdigne. Pa tako lahko vprašanje. Ni čuda, da tretjič vprašaj v trdem tonu:

"Za božjo voljo. Iz česa je Bog ustvaril vse na tej zemlji. To vendar ni nobena copernija."

Kaj mi je vendar-le odgovoril dečko v šesti klopi. Odgovoril mi je:

"Iz nič je Bog ustvaril vse na zemlji. To vendar ni nobena copernija."

Pa se jezi, če se moreš. Saj dobro mislijo. Samo počasni so in nerodni.

Bog mi daj potrpežljivosti. Pa bo z njo vedno prišla tudi židana volja. Reči moram odkriti: ne zamenjal bi svojega poklica z drugim. Ko bi le imel časa, da bi vse svoje izkušnje lahko napisal. Škoda. Rad bi, da bi še drugi uživali z nami.

IZ SLOV. NASELBIN

(Nadaljevanje z 2. strani)

redno pomembnega, kaka velika nesreča ali katastrofa, nas obvestite brzojavno. List bo plačal stroške brzojava.

Vse to smo napisali ne toliko iz kake posebne potrebe, temveč bolj iz navade. Ob novem letu rojaki pričakujejo nekaj takih navodil. Kar se dopisov tiče, se naš list nima pravice pritoževati. Pride jih razmeroma dosti, in lepo število med njimi je izredno zanimivih, marsikateri je tudi zabavne, kulturne ali pa celo zgodovinske vsebine. Tudi ima marsikateri dopisovalec ali dopisovalka tako lep slovenski slog, in se zna tako pristno slovensko izraziti, da se še marsikateri poklicni pisatelj ne zna tako. Nadaljujte to lepo delo še naprej. Glede kratkih novic pa bi včasih za marsikatero naselbinsko potrebovali koga, da bi jih nam sproti poročal.

Je težko dajati navodila, če se tišči, ki jih daja, sam ne ravna po njih. Kakor vidite, urednik sam ne ve, kdaj je treba nehati. Pa ker so danes vsi drugi dopisi kratki, naj bo.

Prihajajte pod to našo slovensko lipo v Chicagi, dolgi vasi, pa se bomo dvakrat na teden malo pogovorili, kakor smo se dozdaj. Nikar se ne bojte, oglašiti se k besedi.

Urednik.

— London, Anglija. — V Moncio v severni Italiji so nazivji te dni postrelili 300 italijanskih civilistov. Poročilo pravi, da vzroki za to so, ker so javno kazali soglašanje z zavezniki.

V washingtonskem arhivu je prostora za dva in pol milijona kubičnih čevljev za ameriške državne dokumente in zapisnike.

V blag spomin

PETE OBLETNICE SMRTI

NICK MIKATICH

V grobu hladnem sladko spava, rožen truda in skrbi. Ljubi moč in dragi oče, večna luč naj sveti Ti.

Zalujoci ostali:

MRS. FRANCES MIKATICH in otroci.

Pueblo, Colo., 2. januarja 1945.

NAZNANILO

Zalostnega srca naznanjamo vsem našim sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je po kratki bolezni umrl naš preljubi oče in brat

JAKOB SMODEY

dne 19. decembra 1944 v St. Mark's Hospital, Hiawatha, Utah. Pokojni je bil rojen 17. aprila 1879 v starem kraju. Umrl je osem dni po operaciji v trebušni votlini, ker so se pojavile komplikacije.

Dragi oče in brat, počivaj v miru in večna luč naj Ti sveti.

Nad svezdami
že blaga duša Tvoja biva,
ko v grob Tvoj žalost
bridek solze sliva,
nikjer tolažbe srcu ni.
Le Križ nam sveti govori,
da v raju večnem vidimo se
nad svezdami!

Zalujoci ostali:

JOHN (Hiawatha), JACK (Huntington) in ANDY H. (Gunners Mate 3/c), sinovi; OLGA (Hiawatha), hči; FRANK SMODEY (Neelyville, Missouri), brat; in pet vnukov.

Hiawatha, Utah, 2. januarja 1945.

VAŠI SINOVI PRI VOJAKIH

bi radi razumeli, kaj jim vi pišete po slovensko. Pri tem jim je najboljši tolmač za razne besede in izraze

"ANGLEŠKO - SLOVENSKO BERILO"

"ENGLISH-SLOVENE READER"

Sestavil in spisal Dr. J. F. Kern

katero stane \$2.00

To berilo je pripravno za učenje angleščine za starejše in za mlajše za učenje slovenščine.

Naročila pošljite na:

AMERIKANSKI SLOVENEK

1849 West Cermak Rd., Chicago 8, Illinois

KRASNA ZGODOVINSKA SLIKA

Velikost 16 1/2 x 12 1/2

Tiskana v večih barvah. Sredi je v vencu sedanjí predsednik Zdr. držav Franklin D. Roosevelt. Okrog in okrog so slike vseh dosedanjih predsednikov Zdr. držav podpisani s njihovimi lastnorčniimi podpisali. Pod predsednikovo sliko vira v vetru ponosno sveznata zastava. Pod zastavo je spominska plošča in na nji tiskano v okrajšavi listina pravice in svobode. Slika je v okvirju in v okvirju steklo. Ta slika je lep kras in zgodovinska pomenljivost za vsak amerikanski dom. Ker nas naši naročniki za njo poprašujejo, smo jih še nekaj dobili

Slika stane \$1.50 brez pošiljavnih stroškov.

Pošiljativne stroške plača vsak prejemnik sam, ko se mu dostavi slika po Expressu. To naj vsak, ki bo naročil sliko, vzame na znanje. In dokler zaloga traja s njimi lahko postrošemo onim, ki si jo želijo.

Naročilu je pridjati potrebni znesek in ga poslati na:

AMERIKANSKI SLOVENEK

1849 W. Cermak Road,

Chicago, Illinois

OGLASI V "AMER. SLOVENCU"
IMAJO VEDNO USPEH.

Dušica - Rožmarija

— Agnes Günther —

"Uboga princesa! Uboga osamela dušica! Moral jo bo ponesti v njeno zlato kletko..."

Ta je jokala in mnogo pripovedovala o neki kravi in o nekem židu. Jaz govorice teh ljudi ne razumem prav, učiti se je pa tudi ne smem...

Toda zakaj ne mrgoli danes v gozdu lovcev in psov, čemu ne zvone zvonovi vaških cerkvic, kar se vendar vselej dogaja...

"Dušica, ali spiš?"

"Ne. Kako je to lepo in prijetno, da me neseš. Ti me poneseš seveda k svojim razvalinam!..."

"Morda se pa le bojim."

"Zdaj ravno ne. Toda ali naj pride tvoj oče od otroka?"

"Saj ga tudi ti nimaš!"

"Vsak otrok ostane pri svojem očetu." "Potemtakem se bom morala vrniti. Oh, ne reci tega!..."

"Kako lepo znaš govoriti, dušica, in ti misliš, da ne najdeš pravih besed!..."

"Kdaj vendar? Kadar je oče doma, moram vedno biti sila dostojna. Moraš vedeti, da se ne spodobiš, da bi se mu pritožila na Miss Whart."

"Dušica, tvoje izrekovanje je čudovito! Popolnoma tvoja posebnost!..."

"Mademoiselle je šla na počitnice v Anvers. Miss Whart ima glavobol in gospodična Broun..."

"Tako, h Karlu je šla!"

"Ta se gotovo ž njo poroči in tedaj si hoče kupiti s plišem prevlečeno zofo, da se ji ne bo treba sramovati..."

V tem trenutku se je njena duša splašila, kajti podvomila je, da bi on utegnil imeti s plišem prevlečeno zofo. To bi ga moglo boleči. In brž ga poljubi na uho, katero ji je bilo ravno najbliže in tudi ni bilo kosmato. "Jaz mislim seveda le na gospe," pristavi boječe.

"Pusti to, dušica," odgovori on malodane strogo, "povej mi rajši, kako si pobegnila. Gospodična Braun te vendar ni vzela s seboj h Karlu!"

"Ne," nadaljuje vsa preplašena. "Babeta bi se bila imela z menoj igrati. Toda prišla je k nji njena mati, ki prebiva nekje daleč."

Dozdeva se, kot bi nekaj zagodrnjal. 'Neumna gos', je zadelo.

"Potem je šla Babeta, da bi materi nekaj prinesla, kar ima v neki knjigi, za kar se dobi denar. To je bilo veliko veselje za mater, ne za Babeto. Nato je mati odšla, pozabila pa je svoje ogrinjalo. Zdajci se me je nekaj polastilo ter me vleklo z vso silo k temu ogrinjalu. Končno sem se vanj zavela, kakor delajo perice, kadar prihajajo v dežju. Pritrdila sem si samo eno golenico, ker sem se zbalala, in brž sem stekla po stopnicah, po katerih hodi služinčad. In nihče me ni srečal. Potem sem šla skozi park in vrtnar je zaklical za menoj 'strašilo!' Prišla sem do reke Wach. Ker ni bilo mosta, sem šla čez led."

"Čez Wach si šla!"

"Bilo je prav prijetno. Spodaj je tekla voda in je klokotalo. In nekdo se je tam doli skrivaj hihital. Neka riba je smuknila mimo. Bila je tam tudi velika luknja, kateri sem se pa izognila."

Zdaj mu je bilo znano, zakaj je tod nihče ne išče. Rečico Wach pokriva le tanek led in ima podzemeljske vire, kjer celo v najostrejši zimi led ne drži. In najrajši bi verjel, da je vodil otroka angel varuh po smrtni stezici. V duhu gleda reko, ki teče pod ledeno skorjo med njegovim gozdom in zelenim obrežjem. Vidi v duhu moža, ki z bakljami in drogovimi iščejo za majhnim premrlim telescem. In nocoj ima priti knez! Z večernim vlakom ob osmih. Ob sprejemu mu bodo sporočili to strašno novico. Mož, ki je že toliko izgubil, kaj bo moral pretrpeti ob tem strašnem božičnem večeru! —

Naš možakar pospeši svoje dolge korake. Toda v tej megleni noči bo treba še uro hoda, da pride do svojih razvalin. Od tam šele bo mogel poslati koga v grad. Nežno dekletce mora priti čimprej v zavetje. Kneztu bo to gotovo prijetnejše, kakor da bi moral po svojega otroka v kakšno kmečko hišo. Župnik je samotar, čudaški in odljuden. Razmišlja gotovo o svoji pridigi in ne bi si znal pomagati za majhnim gostom. katedrega mu je prinesla noč. Megla je čimdalje gostejša. Ako ne bi poznal vsakega koraka, bi jima huda predla. Zelo si očita, da ni takoj odhital domov.

Dekletce pa hoče od njega toliko izvedeti! Z zanesljivim otroškim čutom se zaveda, da je našlo prijatelja: "Čemu pa prebivaš v tem razvalinah? Zakaj si tako ubog? Mar si tudi ti šel Božička iskat?"

In spótoma pripoveduje otroku o sebi. Sprva se še obotavlja. Mož ne govori rad o sebi. Začne govoriti, kot bi govoril le zase, kakor to delajo osamljeni ljudje, kadar začno odkrivati svoje srce. Pripoveduje o velikem požaru, ki je v neki usodni noči upepelil stari grad, katedrega je bil njegov oče dal v najem bogatemu gospodu, ki je ljubil lov. — Da sta bila njegov oče in on častnika v istem polku. In kako je njegovega očeta vedno peklo in si je hudo očital, da je dal grad v najem samo zato, da bi mogel njegov sin služiti v Berlinu. Kako se oba nista mogla odločiti, da bi obiskala razvaline, ki so bile nekoč dom premmogh njunega rodu. Kako mu je oče umrl, on pa je ostal sam ter služboval v malih severnih mestih kjer se oblaki skoraj dotikajo zemlje in kjer veljajo laški orehi za južno sadje. — Čako je slikal. Najprej sive oblake nad severnimi ravninami in potem iz spomina slike očetne hiše. Kako je pomenjalo zanj vse, kar ni bilo barva in platno za slikanje, le trpko bedo, pregnanstvo in glodačoče domotožje po gozdni pokrajini.

(Dalje prih.)

TRETJA ARMADA STISKA NEMCE; RUSI RUŠILO BUDAPEŠT; DRUGE VESTI gledajo, da bi izvršili strategični umik iz Belgije. Zato so v nedeljo in ponedeljek Nemci strahovito začeli napadati ameriške pozicije tudi v Alzaciji in Luksemburgu...

Na novega leta dan se je nebo nad zapadno fronto razčistilo in naše letalstvo je v velikem obsegu poseglo v boj. Več, kakor 800 letal je sodelovalo in napadalo nemške pozicije na fronti in v zaledju. Nemcem so v bojih uničili 205 letal in poškodovali veliko prometnih zvez v zaledjih.

Mnenje vojaških strategov glede sedanje borbe na zapadu je, da končna odločitev še ni padla. Nemci so izgubili prvi namen in cilj svoje ofenzive. Ta je zaustavljena. Ne ve se pa točno s koliko močjo Nemci še razpolagajo, s katero naj bi skušali udariti na kakem drugem delu fronte. Borba na zapadu je vsled te zadnje nemške ofenzive podaljšana. Predno bo vidna končna odločitev teh bojev na zapadu bo gotovo vzelo še več dni.

London, Anglija. — Rusi so začeli takoj po znanem slučaju, ko so Nemci ustrelili dva ruska častnika, ki sta nesla Nemcem ruske pogoje glede predaje mesta z vso silo napadati. Tekom nedelje in ponedeljka so osvobodili v mestu nadaljnjih 200 blokov. Zdaj kontrolirajo nad 500 mestnih blokov. Boji so strahoviti, ker Nemci branijo vsako hišo in poslopje in Rusi morajo razrušiti vsako stavbo predno jo morejo zavzeti. Budapešta bo popolnoma razrušena in to radi nemške trdnosti.

Rim, Italija. — Nemški protinapadi ob liguriskem obrežju so ustavljeni in čete ameriške pete armade so vzele Nemcem nazaj vse izgubljene pozicije. Angleške in kanadske čete so napredovale nad Čanaglijo kanalom in Senio reko severno nad mestom Faenzo.

Vi radi berete vesti iz drugih naselbin; drugi radi berno novice iz vaše naselbine. Poročajte novice in dogodke v "Am. Slovincu".

HELP WANTED — MEN EX-SERVICE MEN NEEDED AT ONCE FOR GENERAL WORK — WE WILL TRAIN YOU VARNISH MAKERS PAINT MIXERS MILL OPERATORS SHADERS LABORERS Steady Jobs With Post War Future MARTIN VARNISH CO. 900 WEST 49th PLACE BOULEVARD 5200 (2-5-9-12-16)

IZSEL JE VELIKI ANGLEŠKO - SLOVENSKI Besednjak ki ga je spisal in izzal DR. F. J. KERN To je najpopolnejši angleško-slovenski besednjak s angleško izgovarjavo. Po tem besednjaku so popravevali. Zdal je besednjak na razpolago. STANE S POŠTNINO \$5.00 Kar je poslati z naročilom. Tisti, ki ga želijo dobiti, naj takoj pišejo ponj na naslov: KNJIGARNA AM. SLOVENEČ 1849 W. Cermak Road, Chicago 8, Illinois

Pisano polje

J. M. Trunk Mac Kenzie piše o dnevnih pojavih. Amerikaneec je, ima sredstva na razpolago, stike, zvezde, da dosti vidi in izve. Navadno zadene celo pri umevanju novih pojavov med Slovani...

Treba bo šele preiskati, kako je bilo med Hrvatimi in Srbi, ko je prišla polomija, ampak silno krvavo je bilo. In razlika je prav smešna. Katoliški Srbi, pravoslavni Hrvati. Izgleda, da se nekaj dobro vzravnava, Tito je Hrvat in Šubašič je Hrvat, in oba sta v Beogradu, ne v Zagrebu. Razumete? Neki Hrvat pa so še vedno le pri Tomislavu, zahtevajo nekaj, kakor bi poleg Hrvatov in teh Hrvatov ne bilo nikogar na svetu. Vse naj gre žabam pet, da pride do Tomislavove Hrvške! Well, upajmo, da pojedete sanjači žabam pet.

Propaganda je slaba roba. Ako je nekaj dobrega, propaganda lahko dobro pokvari, pretirava, slabo propaganda skuša prikriti. Kar je res dobro, je dobro, naj je potem propaganda dobra ali slaba, in slabo ostane slabo pri največji propagandi. Rusija, Rusija... nič ne pomača, Rusija je tu. Med našimi naprednimi je nekaj ravsa in kavsa, ker ta ali oni vedno le Rusijo potiska v ospredje. Vse ne more biti le dobro v Rusiji, kakor pač ne more biti vse le slabo. Nekim je, kakor bi sploh ne smelo biti ničesar dobrega v ti šmentani Rusiji. Ampak vesti le prihajajo, in v liste mora priti. Kaj se dogaja? Kakor mačka ckloli vroče kaše hodijo, češ, so le vesti, da vidite, da je nekaj, ampak le vesti. Izgleda, da bi bilo tem krogom najljubše, ko bi bile iz Rusije le najslabše vesti. Kadar pa izgleda, da Hitlera ne bo konec, bi pa isti krogi želeli, da naj bi Rusi žrtvovali še 10 milijonov ljudi. Kakor bi imeli dvojno dušo, tako je v teh krogih.

Med Kitajci tudi vre radi "po starem", kakor vre v Italiji, med Francozi, v Belgiji, na Grškem, manj vsaj danes v Jugoslaviji, ker izgleda, da je "po starem" med Jugoslavlani vse že pokopano.

Med Kitajci vre, da je postalo vroče celo v Washingtonu, saj prebirate vesti. Kajšek je lahko dober mož, napreden, razborit, pošten, ampak niti na Kitajskem ne bo šlo "po starem", ker nekaj Kitajcev je že poskusilo, kakšna je komunistična juha. Ali je res le slaba? Neki trdijo, da je, in še tako slaba je, da bi bilo najbolje iti kar v krtovo deželo, ako pride ta juha na mizo. Ako vas zanima, preštudirajte, kar piše Teddy White o "Inside Red China" v "Life" od 18. grudnia. Preštudirajte, pravim, ker "Rdeči" so tu, ne izginejo, če jih ne marate, ali če vas stresa, da vam kar črno postaja pred očmi. Sicer je vse usmerjeno na odpor proti Japoncu, ampak v "rdeči" juhi najdejo ti ljudje marsikaj, kar ni "po starem", in kajseko-ve juhe "po starem" ne bodo marali. In tako utegne biti še marsikje, in naj neki še tako porivajo to juho "po starem" na mizo. You are going to be disappointed.

V Denveru je predaval znani "Glacier Priest", jezuit Hubbard, ki morda največ razume o Alaski. Prej je bila tam Rusija, onkraj Beringovega morja je še zdaj "nova" Rusija, in ta je zopet šment. Kako? Japonec dela Amerikancu preglavice, le preveč jih je. Predalec je iz Alaske in Alevtov do Tokya, ampak ta salamenska Rusija, ki prejema dosti od Amerike, ne da "baz", da bi bil kar streljaj do Tokya. Tak šment, ta Rusija.

Well, "baza" bi pomenila, da napove Rusija Japonski vojno. Čemu ne napove, saj smo aliiirani? Well, well... ampak Hitler bi se na vsa usta smejal, ko bi Rusi napovedali vojno in jo tudi pričeli. Razumete, odkod tisto hudovanje na salamensko Rusijo? V Moskvi so lahko sami zlomki, ampak ti zlomki imajo dosti soli v glavah. Ko je Japonec tiščal med Ruse in želel, da bi bili Rusi udarili, ko niti najmanj niso mogli biti pripravljeni, so Amerikanci Japonce zalagali z vsem, kar so Japonci želeli. Ali imajo Amerikanci kratek spomin, ali pa Rusi dober spomin?

"Amer. Slovenec" je vez, ki druzi ameriške Slovence od obale do obale.

DR. J. E. URSICH ZDRAVNIK in KIRURG Urad: 1901 West Cermak Road CHICAGO Telefon Canal 4918 Residenčni tel.: La Grange 3966 1-3 in 7-8 P.M. razen ob sredah

Michael Trinko in Sinovi PLASTERING and PATCHING CONTRACTORS Pleskarji in popravilni ometa in sten. 2114 W. 23rd Place, Chicago Telefon Canal 1090 Kadar imate za oddati kako pleskarsko (plasterers) delo, se vam priporočamo, da daste nam kot Slovincem priliko in da vprašate nas za cene. Nobenih zamere od nas, če daste potem delo tudi drugam. Za pleskarska dela jamčimo.

Important notice War Manpower Commission regulations effective July 1, 1944, require that male workers to be employed must have a referral card from the United States Employment Service. This does not prevent any worker from first investigating job opportunities offered by any advertiser.

HELP WANTED — FEMALE DISHWASHER AND KITCHEN HELPER Hours 3 P. M. To 11 P. M. Excellent Wages CLAREMONT RESTAURANT 7100 Stony Island Ave. FAIRfax 9457 x2 Counter and Bus Girls — Ove 35 years — Preferred — Also Porters 8 hours — Day or Night — Vacation with pay. — Ideal working conditions. Apply after 9 A. M. Report BLDG. 408, CLINTON AVE. GATE, BROOKLYN NAVY YARD. (29-1)